

PREKLADOVÝ SLOVNÍK ZÁKLADNÝCH POJMOV PRE ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Štátny pedagogický ústav
Bratislava 2022

Prekladový slovník základných pojmov pre základné školy/ Az alapiskolai alapfogalmak kétnyelvű szótára

slovensko-maďarský/ szlovák- magyar

Zostavovatelia

PhDr. Janka Píšová, PhD., Mgr. Karol Csiba, PhD., PhDr. Denisa Ďuranová,
PaedDr. Anita Halászová, PaedDr. Gyöngyi Ledneczka, PhD., PaedDr. Mariana Páleníková

Preklad

Mgr. Ladislav Berta, Mgr. Sofia Gregorík, Mgr. Silvia Kőrösová, PaedDr. Anita Halászová,
PaedDr. Gyöngyi Ledneczka, PhD., PaedDr. Lívia Tímárová

Recenzenti

Mgr. Peter Gregorík, PhD., PhDr. Jitka Maříková Tůmová

Grafická úprava

Ing. Gabriela Némethová

Návrh obálky a ilustrácie

Margo Uralskaia

Materiál je intelektuálnym výstupom projektu č. 2019-1-SK01-KA201-060698 Slovenčina pre deti cudzincov – pomôcka pre pedagógov a rodičov pri inklúzii detí cudzincov do výchovno-vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike, ktorý bol financovaný Európskou úniou v rámci programu Erasmus+

Hlavný koordinátor projektu

Súkromná jazyková škola iCan, Bratislava, Slovenská republika

Partneri projektu

Štátny pedagogický ústav, Bratislava, Slovenská republika

Slovak Club Birmingham CIC, Birmingham, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

eMeLes Limited, Dublin, Írska republika

Petit Slavik, Paríž, Francúzska republika

Podpora Európskej komisie, na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

Vydal: © Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 831 03 Bratislava

Rok vydania: 2022

ISBN 978-80-8118-250-1

EAN 9788081182501

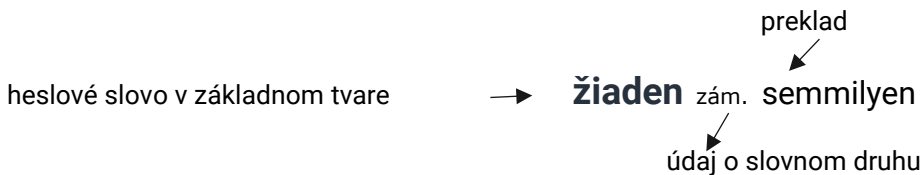

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

ŠTÁTNY
PEDAGOGICKÝ
ÚSTAV

POZNÁMKY PRE POUŽÍVATEĽOV SLOVNÍKA

PODSTATNÉ MENÁ

- farebné označenie rodov;
- uvádza sa tvar nominatívu singuláru (**tučne**), za ním tvar nominatívu plurálu (*kurzívou*);
- podstatné meno v nominatíve plurálu sa neuvádza, ak sa v skutočnosti používa málo alebo sa vôbec nepoužíva.

	mužský rod	kalendár <i>kalendáre</i>
	ženský rod	kniha <i>knihy</i>
	stredný rod	jazero <i>jazerá</i>
	pomnožné podstatné meno	nohavice pomn.

PRÍDAVNÉ MENÁ

- uvádza sa tvar nominatívu singuláru mužského rodu (**tučne**), za ním tvar nominatívu singuláru ženského a stredného rodu (*kurzívou*) + skratka príd. (prídavné meno)

príklad: **menší** *menšia* *menšie* príd.

SLOVESÁ

- za neurčitkom (**tučne**) sa uvádza tvar 3. osoby singuláru a 3. osoby plurálu prítomného času (*kurzíva*) + skratka vidu dok. (dokonavý), nedok. (nedokonavý)

príklad: **rásť** *rastie* *rastú* nedok.

- pri zvratných slovesách sa pri tvaroch slovko sa neopakuje

príklad: **vyvíjať sa** *vyvíja* *vyvíjajú* nedok.

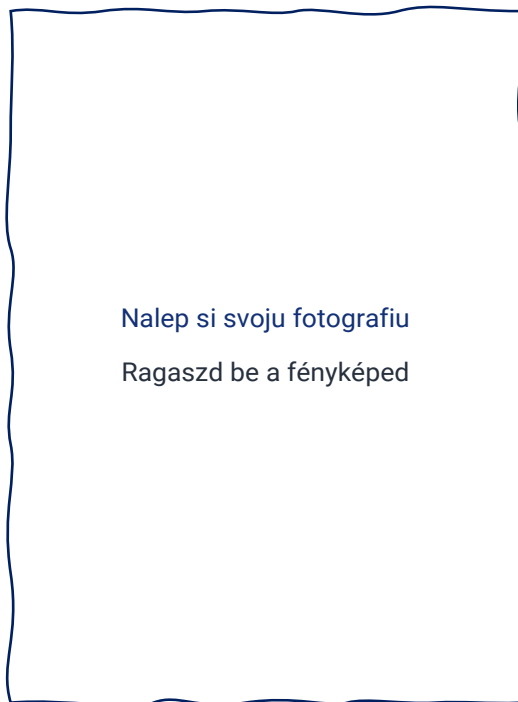
VIACSLOVNÉ SPOJENIE

- uvádza sa **tučným typom písma** príklad: **pitný režim**

Tento slovník patří:

Ez a szótár az enyém (írd a vonalra a neved):

.....

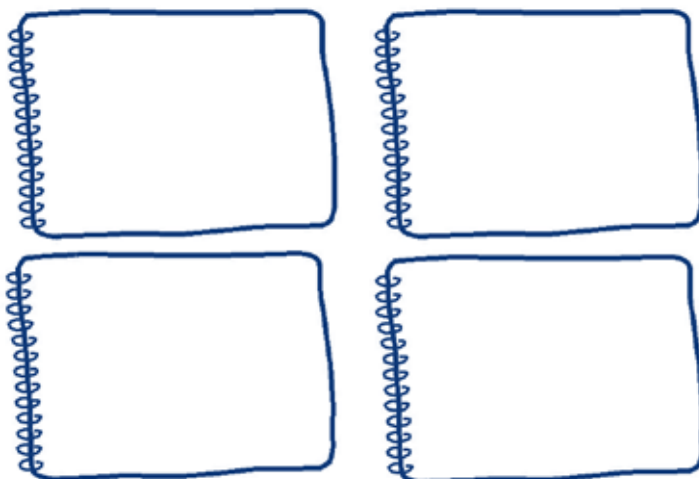

JAZYKY, KTORÉ POUŽÍVAM / NYELVEK, AMELYEKET HASZNÁLOK

Doma hovorím po / Otthon a következő nyelveken beszélek

Viem čítať po / A következő nyelveken tudok olvasni

Viem písať po / A következő nyelveken tudok írni

SLOVENSKÁ ABECEDA / A SZLOVÁK ÁBÉCÉ

<p>A a A a</p> <p>aktovka</p>	<p>Á á Á á</p> <p>bábika</p>	<p>Ä ä Ä ä</p> <p>bábätko</p>	<p>B b B b</p> <p>balón</p>	<p>C c C c</p> <p>citrón</p>	<p>Č č Č č</p> <p>čaj</p>	<p>D d D d</p> <p>dáždnik</p>
<p>Ď ď Ď ď</p> <p>d'ateľ</p>	<p>DZ dz DZ dz</p> <p>bryndza</p>	<p>DŽ dž DŽ dž</p> <p>džem</p>	<p>E e E e</p> <p>električka</p>	<p>É é É é</p> <p>fén</p>	<p>F f F f</p> <p>farba</p>	<p>G g G g</p> <p>guma</p>
<p>H h H h</p> <p>hodiny</p>	<p>CH ch CH ch</p> <p>chlieb</p>	<p>I i I i</p> <p>ihla</p>	<p>Í í Í í</p> <p>lízanka</p>	<p>J j J j</p> <p>jablko</p>	<p>K k K k</p> <p>kalkulačka</p>	<p>L l L l</p> <p>lietadlo</p>
<p>Í í Í í</p> <p>stĺp</p>	<p>Ľ ľ Ľ ľ</p> <p>ľad</p>	<p>M m M m</p> <p>mapa</p>	<p>N n N n</p> <p>nožnice</p>	<p>Ň ň Ň ň</p> <p>vaňa</p>	<p>O o O o</p> <p>okuliare</p>	<p>Ó ó Ó ó</p> <p>glóbus</p>
<p>Ô ô Ô ô</p> <p>stôl</p>	<p>P p P p</p> <p>pero</p>	<p>Q q Q q</p> <p>Quasimodo</p>	<p>R r R r</p> <p>ryba</p>	<p>Ř ř Ř ř</p> <p>vřba</p>	<p>S s S s</p> <p>syr</p>	<p>Š š Š š</p> <p>šál</p>
<p>T t T t</p> <p>taška</p>	<p>Ť ť Ť ť</p> <p>ťava</p>	<p>U u U u</p> <p>uhorka</p>	<p>Ú ú Ú ú</p> <p>kl'úč</p>	<p>V v V v</p> <p>vajce</p>	<p>W w W w</p> <p>WC</p>	<p>X x X x</p> <p>xylofón</p>
<p>Y y Y y</p> <p>yeti</p>	<p>Ý ý Ý ý</p> <p>umývadlo</p>	<p>Z z Z z</p> <p>zošit</p>	<p>Ž ž Ž ž</p> <p>žaba</p>			

MOJA JAZYKOVÁ POSTAVIČKA / AZ ÉN NYELVI ÁBRÁM

Vezmi si toľko farieb, koľko jazykov vieš alebo sa učíš. Pre každý jazyk si urč jednu farbu. Predstav si, že rôzne jazyky sa nachádzajú v rôznych častiach tela. Kam ich umiestniš a prečo? Na postavičke vyfarbi jednou farbou vždy takú veľkú plochu, ako dobre ovládaš daný jazyk.

Vegyél a kezedbe annyi színt, ahány nyelvet tudsz vagy tanulsz. Mindegyik nyelv számára válassz ki egy színt. Képzeld el, hogy a különböző nyelvek a tested különböző részein helyezkednek el. Hová helyezed ezeket a nyelveket, és miért pont oda? Az ábrán egy színnel akkora területet színezz ki, ami tükrözi, hogy milyen jól beszéled az adott nyelvet.

Jazyk, ktorý máš najradšej – vyfarbi srdce.

A legkedvesebb nyelved – színezd ki a szívet.

Jazyk, v ktorom vieš čítať – vyfarbi oči.

A nyelv, amelyiken tudsz olvasni. – színezd ki a szemet.

Jazyk, v ktorom vieš písať – vyfarbi ruku.

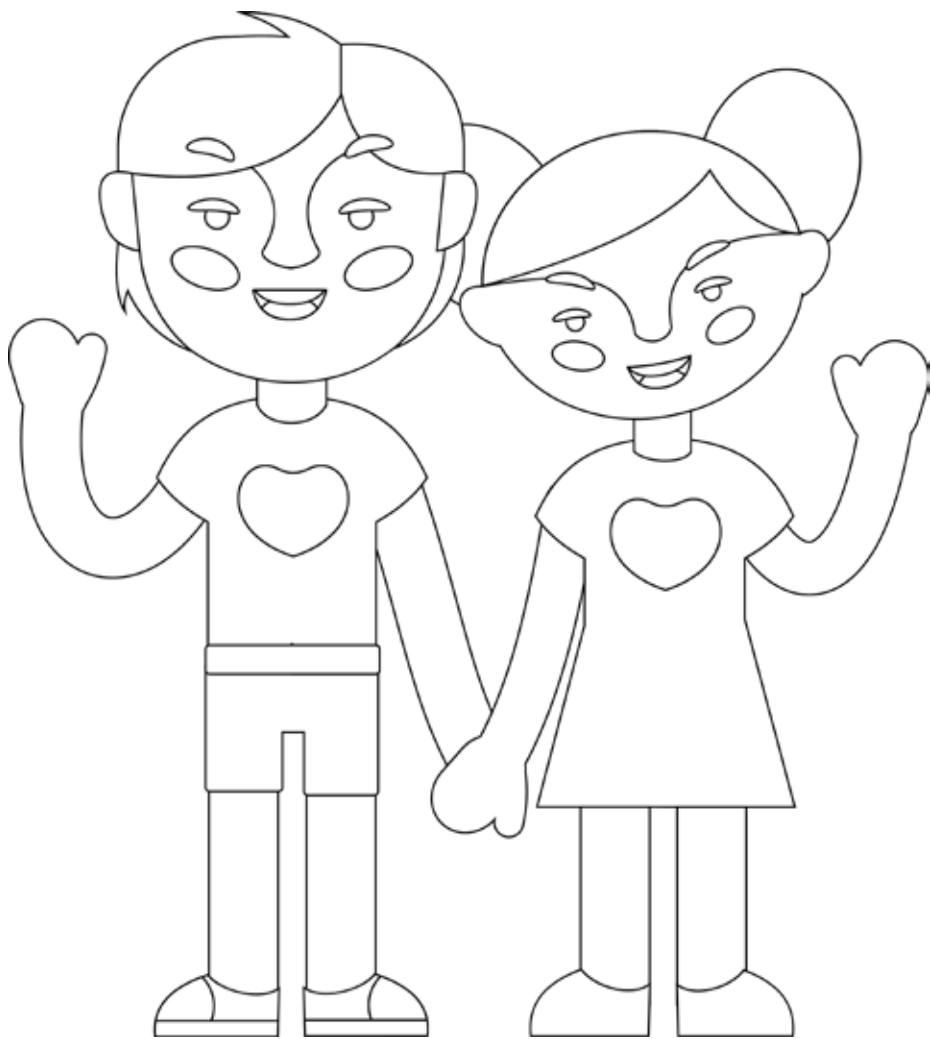
A nyelv, amelyiken tudsz írni – színezd ki a kezet.

Jazyk, ktorý sa chceš naučiť – vyfarbi nohu.

A nyelv, amelyet meg szeretnél tanulni – színezd ki a lábat.

Jazyk, ktorý sa len učíš a nevieš veľmi dobre – vyfarbi menšiu plochu.

A nyelv, amelyiket még csak tanulod, de még nem beszéled jól – kisebb területet színezz ki.

..... farba znázorňuje / szín mutatja jazyk / nyelvet.

..... farba znázorňuje / szín mutatja jazyk / nyelvet.

..... farba znázorňuje / szín mutatja jazyk / nyelvet.

..... farba znázorňuje / szín mutatja jazyk / nyelvet.

..... farba znázorňuje / szín mutatja jazyk / nyelvet.

Kedves tanuló,

az iskolában új nyelvvél és új tantárgyakkal ismerkedsz meg. *Hogyan lehet ennyi új szót megjegyezni?* Készítettünk számodra egy szótárt, ami majd vezet és segít téged a tanulásban. Ebbe a szótárba rajzolhatsz, írhatasz, képeket, fényképeket is ragaszthatsz, és lejegyezhetesz mindent, amit már tudsz.

A felhasználó számára nagyon fontos, hogy helyesen tudja olvasni és használni a szótárt. A szótárral való munkában segíthetnek a szüleid vagy tanáraid. A későbbiekben már egyedül fogod használni a szótárt.

A szótár helyes használatát mondja el neked a *Megjegyzések a szótár használóinak c. rész (Poznámky pre používateľa slovníka)* ami a szótár elején található. Itt ismerkedsz meg az ábécével is. *Szlovák ábécé (Slovenská abeceda)*.

A szótárban előfordulnak rövidítések is. Az egyes rövidítések magyarázatát megtalálod a *Rövidítések listája (Zoznam skratiek a značiek)* részben.

A *szótári rész (Slovníková časť)* tartalmazza a legfontosabb kifejezéseket a következő tantárgyak tananyagából: szlovák nyelv és irodalom, matematika, informatika, környezetismeret, természetismeret, biológia, fizika, kémia, honismeret, geográfia, történelem, polgári nevelés. A kifejezések ábécé sorrendben szerepelnek. Minden egyes szlovák szó után fel van tüntetve a szófaj és utána a fordítás. A szlovákban vannak nemek is (hímnem, nőnem, semlegesnem), ezeket színekkel jelöltük, hogy könnyebben tudj tájékozódni.

A szótár végén WHAT IS WHAT típusú *Képes melléklet (Obrazová príloha)* található. Képek formájában tartalmazza az alapszókinccs szavait. Ezenkívül vannak itt kis négyzetekben képecskék, amelyeket kiszínezhetsz, kivághatsz, majd különféle módon fel is használhatsz, pld. tematikus szótár készítése.

Tematikus szótárat (Tematický slovník) készíthetsz tantárgyhoz vagy témához is. Ez a szótár tartalmaz néhány oszlopot: **SLOVÁKUL (SLOVENSKY)**, **KÉP (OBRÁZOK)** a **MEGJEGYZÉS (POZNÁMKY)**. A **KÉP** oszlopba rajzolhatsz vagy képet is ragaszthatsz. A **MEGJEGYZÉS** oszlopba leírhatod a kifejezést az anyanyelveden vagy idegen nyelven, vagy a kifejezés definícióját, illetve mondatba is foglalhatod. A szótárkészítés folyamatába bevonhatod az osztálytársaid, a szüleid vagy a tanáraid is.

A szótár hátoldalán található az Igeragozás áttekintése.

Bízunk benne, hogy nemcsak az iskolában lesz segítségédre ez a szótár.

A szótárral való munkához sok sikert és örömet kívánunk.

Kedves szülők,

az a kétnyelvű szótár, amit a kezükben tartanak elsősorban iskolás gyermekük számára készül, aki Szlovákiában kezd most iskolába járni. Gyermekük a tanítás során elkerülhetetlenül sok új fogalommal, kifejezéssel fog találkozni. Főleg olyan kifejezésekről van szó, amelyek az egyes tantárgyak standardjában szerepelnek, azaz szakszavak. Még az a gyermek sem biztos, hogy ismeri az egyes tantárgyak szakkifejezéseit, melyik tud a mindennapi helyzetekben szlovákul kommunikálni.

A szótár célja, hogy segítse a gyermekek mindennapi kommunikációját, és megkönnyítse számukra a tanulást. Ebbe a szótárba rajzolhat, írhat, képeket, fényképeket is ragaszthat, és lejegyezhet mindent, amit már tud. A gyermek megmutathatja például a barátainak, ismerőseinek és Önöknek is.

A szótár a következő részekből áll:

A szótári rész (Slovníková časť) tartalmazza a legfontosabb kifejezéseket a következő tantárgyak tananyagából: szlovák nyelv és irodalom, matematika, informatika, környezetismeret, természetismeret, biológia, fizika, kémia, honismeret, geográfia, történelem, polgári nevelés.

A címszavak ábécé sorrendben szerepelnek, kivételt képeznek azok a szavak, amelyek egy kifejezés alatt szerepelnek, ezek a:

- több szóból álló kifejezések, pld. *sorszámnév, számnév* kifejezés alatt,
- nőnemű melléknevek, pld. *női eladó, eladó* kifejezés alatt.

A címszavak **félkövér betűvel** vannak jelölve, és szótári alakban szerepelnek:

- főnevek alanyesetben, egyes számban,
- főnevek, melyeknek csak többes száma létezik, alanyesetben, többes számban,
- melléknevek, alanyesetben, hímnem, egyes számban,
- névmások, számnevek alanyesetben, hímnem,
- igék infinitív.

Minden egyes szlovák szó után fel van tüntetve a szófaj és utána a fordítás.

Szófaji meghatározás.

Az egyes szófajokat a következőképpen jelölik:

- főnevek és melléknevek színesen; hímnem késsel, nőnem pirossal, semlegesnem zölddel, főnevek, melyeknek csak többes számuk van lilával,
- melléknevek rövidítése *príd.*,
- igék rövidítése (befejezett, befejezetlen) alak szerint *dok.*, *nedok.*,
- névmások rövidítése *zám.*,
- számnevek rövidítése *čisl.*,
- határozószók rövidítése *prísl.*,
- mondatzavak rövidítése *časť.*,
- indulatszók rövidítése *skratkou cit.*

A helyesírásnál a Helyesírási szótár (2013) alapelveit követtük. Az élőlények esetében a csoport és a faj is fel van tüntetve: **kapsička pastierska** (pásztortáska), **kapor obyčajný** (közönséges ponty).

A szótár végén WHAT IS WHAT típusú *Képes melléklet (Obrazová príloha)* található. Képek formájában tartalmazza az alapszókincs szavait. Ezenkívül vannak itt kis négyzetekben képecskék, amelyeket együtt kiszínezhettek, kivághatnak, majd különféle módon fel is használhatnak pld. tematikus szótár készítéséhez.

Tematikus szótár (Tematický slovník) segítségével a gyermek könnyen elsajátíthatja a szakkifejezéseket, és szótárat készíthet tantárgyhoz vagy témához is. Ez a szótár tartalmaz néhány oszlopot: SZLOVÁKUL (SLOVENSKY), KÉP (OBRÁZOK) a MEGJEGYZÉS (POZNÁMKY). A KÉP oszlopba a gyermek rajzolhat vagy képet is ragaszthat. A MEGJEGYZÉS oszlopba leírhatja a kifejezést az anyanyelvén vagy idegen nyelven, illetve leírhatja a kifejezés definícióját és mondatba is foglalhatja. A szótárkészítés folyamatába bekapcsolódhatnak Önök is és az osztálytársak is.

A szótár kiegészítő részei: *Rövidítések és jelek listája (Zoznam skratiek a značiek)*, *Megjegyzések a szótár használatának (Poznámky pre používateľa slovníka)*, *Szlovák ábécé (Slovenská abeceda)*, *Ragozás áttekintése (Prehľad skloňovania a časovania)*.

Bízunk benne, hogy a szótár a gyermeke segítségére lesz.

A szótárral való munkához gyermekének sok sikert és örömet kívánunk.

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK / A RÖVIDÍTÉSEK LISTÁJA

A	akuzatív	tárgyeset
cit.	citoslovce	mondatszók
č.	číslo	szám
část.	částica	partikula
čísl.	číslówka	számnév
D	datív	3. eset
dok.	sloveso dokonavého vidu	befejezett ige
G	genitív	2. eset
hromad.	hromadné podstatné meno	gyűjtőnév
I	inštrumentál	7.eset
J, jedn.	jednotné číslo	egyes szám
L	lokál	6. eset
N	nominatív	alanyeset
nedok.	sloveso nedokonavého vidu	befejezetlen ige
neskl.	nesklonný výraz	nem ragozható alak
os.	osoba	személy
pomn.	pomnožné podstatné meno	főnév, melynek csak többes száma van
príd.	prídavné meno	melléknév
prísl.	príslovka	határozószó
rozk.	rozkazovací spôsob	felszólító mód
zám.	zámeno	névmás
zn.	značka	jel

↗ šípka odkazujúca na miesto, kde sa slovo, slovné spojenie vykladá /
a nyíl arra a helyre mutat, ahová a szavat helyezzük

() okružle zátvorky na uvádzanie rozličných spresňujúcich
a vysvetľujúcich poznámok / *a zárójelben magyarázatok, pontosítások
találhatók*

/ lomka na uvádzanie gramatických dvojtvarov alebo variantov /
a kifejezés több alakjának elkülönítése

' čiarika využívaná na oddeľovanie rovnorodých variantov / *az azonos
alakok elkülönítésére szolgál*

VYUČOVACIE PREDMETY / TANTÁRGYAK

BIO	biológia	biológia
DEJ	dejepis	történelem
FYZ	fizika	fizika
GEG	geografia	geográfia
CHEM	chémia	kémia
INF	informatika	informatika
MAT	matematika	matematika
OBN	občianska náuka	polgári nevelés
PDA	prírodoveda	természetismeret
PVO	prvouka	környezetismeret
SJL	slovenský jazyk a literatúra	szlovák nyelv és irodalom
VLA	vlastiveda	honismeret

